

Kabirde suâl ve hayat nasıl olacaktır?

“Hayat yolculuğumuz sadece dünya ile mi sınırlıdır, yoksa kabirden sonra da devam ediyor mu? Kabirde suâl ve hayat nasıl olacaktır?”

Kabir hayatı âhîret hayatının ilk durağıdır. Dünyadan başlayıp kabre, haşre ve ebede kadar uzanıp giden beşer yolculuğunun ilk istasyonudur.¹

Kabir istasyonundan sonra yolculuk da devam ediyor, hayat da! Hayat devam ediyor; çünkü ruh bâkîdir. Kabirde insan ceset bakımından ölmüştür; fakat rûhen hayy'dır, yani hayattadır, yani yaşıyor.

Kabir suâli haktır. Kabir azabı haktır. Kabir saadeti haktır. Kabirden sonra ruhun cesetle birlikte yeniden dirilişi haktır. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “İnsan diyor ki: ‘Öldüğüm zaman gerçekten diri olarak (kabrimden) çıkarılacak mıyım?’ İnsan düşünmez mi ki, daha önce o hiçbir şey olmadığı halde biz kendisini yaratmışızdır?”²

Kabirde azabı ruh çeker, saadeti de ruh görür. Fakat ceset hissesiz de kalmaz! Kabir hayatı açısından ceset ölmüştür; fakat rûha gelen darbelerin veya mutlulukların çok da uzağında değildir. Çünkü günahlarda ruhun irâde beyanı ve şer tercihi her ne kadar ön plânda idiye de; cesedin fiilî rolü ve bizâtihi iştirâki göz ardı edilebilir mi? Meselâ, koğuculuğu isteyen ve teşvik eden rûhî kuvveler ise de, bilfiil icrâ eden dil değil mi? Meselâ, hırsızlığa yönlendiren rûhî güçler ise de, hırsızlıktan fiilen beslenen ve faydalanan beden değil mi? Meselâ, içkiye sürükleyen rûhî temâyüller ise de, içkiyi tadan, haram eğlenceden beslenen ve keyif alan beden değil mi?

Bunun aksi sevap ve hayır noktasında da düşünülebilir. Hayra yönlendiren kalbin duyarlılığı ise de, hayır için çok çilelere katlanan bedenden başkası değildir. Meselâ, namaz için camiye gitmeye yönlendirdiğimiz ayaklarımızın hakkından geçebilir miyiz? Bir ihtiyaç sahibinin elini tutmakta kullandığımız ellerimizin hakkını görmezden gelebilir miyiz? Haramlardan yana sevk etmediğimiz ve helâl dâirede terbiye ettiğimiz bedenimizin muhtelif organlarının mükâfâtı hak etmediğini söyleyebilir miyiz?

Hiç şüphesiz asıl cismânî lezzet de, cismânî azap da “ba’sü ba’de’l-mevtten” sonra,

yani diriliŖi mûteâkip kurulacak mîzandan sonra, yani mahŖerden sonra hayatın Cennet ve Cehennem Ŗeklinde tecellîsi çerçevesinde görülecektir. Ve kabir hayatı genel itibariyle ruhânîdir. Fakat bir takım tecellîlerden cesedin de hissesini alacağı anlaŖılmaktadır.

Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm Ŗöyle buyurmuŖtur: “Kabir, âhîret konaklarından ilkidir. Eđer insan ondan kurtulursa, gerisi kolaydır! Ŗâyet kurtulamazsa, gerisi daha ağırdır.”³

Ebû Hüreyre (ra) anlatmıŖtır: Resûl-i Ekrem Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm Ŗöyle buyurdu:

“Ölen kiŖi defnedildiđi zaman ona siyah ve mavi gözlü iki melek gelir. Bunlardan birine Münker, öbürüne de Nekir denir.

“Melekler sorarlar: ‘Bu zât için ne demiŖtin?’

“Adam, ölmeden önce söylediğini aynen söyler: ‘O, Allah’ın kulu ve Resûlüdür. Allah’tan baŖka ilâh olmadığına ve Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm’ın O’nun kulu ve Resûlü olduğuna Ŗehâdet ederim.’

“Melekler: ‘Senin bunu söylediđini esasen biliyorduk!’ derler.

“Sonra onun kabri yetmiŖ metre kare olarak geniŖletilir, içi onun için aydınlatılır. Sonra ona: ‘İstirahat et!’ denir.

“O da öyle sevinir ki: ‘Âileme dönüp onlara haber vereyim mi?’ der.

“Melekler: ‘Gelin-güvey gibi uyu’ derler.

“Onları âilesinden en çok sevdiği kiŖi uyandırır! O kiŖi, Allah onu yatağından mahŖerde kaldıracaya kadar rahatça istirahat eder.

“Ŗâyet ölen münâfık ise, meleklerin sorusuna: ‘İnsanların ona Peygamber dediklerini iŖitirdim! Ve ben de aynı Ŗeyi söyledim! Fakat hakikat mıdır, bilemiyorum!’ der.

“Bunun üzerine melekler: ‘Senin böyle söylediđini esasen biliyorduk!’ derler.

“Sonra toprağa: ‘Onun üzerine eğil!’ denilir. Toprak onun üzerine eğilir. Yan kaburga kemikleri yerlerinden oynar. Ve Allah onu yatağından mahŖerde kaldıracaya kadar, böylece toprakta devamlı olarak azap içinde kalır.”⁴

Yâ İlâhenâ, Rabbimiz sensin. Bizi kabir azabından, âhîret azabından ve Cehennem

ateşinden muhafaza eyle. Âmîn.

Dipnotlar:

1- Sözlür, s. 27

2- Meryem Sûresi, 19/66, 67

3- Tirmizî, Zühd, 3

4- Tirmizî, Cenâiz, 70